

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ส้มเป็นผลผลิตทางการเกษตรสำหรับส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย โดยในปี พ.ศ. 2553 (ม.ค. - ธ.ค.) ประเทศไทยส่งออกผลไม้ประเภทส้มในปริมาณ 2,907 ตัน มูลค่า 55.5 ล้านบาท โดยส่งออกเป็นส้มสายน้ำผึ้ง ส้มเขียวหวาน ส้มเปลือกบาง ส้มแมนดารินและส้มชนิดอื่นๆ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2554)

โลจิสติกส์ (Logistics) หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ รวมถึงการจัดหาวัตถุดิบ การขนส่งเข้าวัตถุดิบ การจัดการสินค้าคงคลังวัตถุดิบ การประมวลคำสั่งซื้อ การจัดการสินค้าคงคลัง คลังสินค้า การเคลื่อนย้าย การบรรจุหีบห่อ การขนส่งสินค้าขาออก และกิจกรรมการจัดส่งสินค้าได้มีการส่งมอบไปถึงแหล่งที่มีความต้องการ โดยกิจกรรมดังกล่าว จะต้องมียุทธศาสตร์เป็นกระบวนการแบบบูรณาการ โดยเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีเป้าหมายในการส่งมอบแบบทันเวลา (Just-in-Time) และเพื่อลดต้นทุน โดยมุ่งให้เกิดความพอใจแก่ลูกค้า (Customers Satisfaction) และส่งเสริมเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการ ทั้งนี้ กระบวนการต่างๆ ของระบบโลจิสติกส์จะต้องมีลักษณะปฏิสัมพันธ์ที่สอดคล้องประสานกัน ในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน (ทวิศักดิ์ เทพพิทักษ์, 2550)

การจัดการโลจิสติกส์ได้ถูกนำมาใช้ในการจัดการอุตสาหกรรมการผลิต อาทิ ด้านการจัดการขนส่ง การบริหารศูนย์กระจายสินค้าหรือการจัดการคลังสินค้า แต่ภาคการเกษตรนั้นยังมีความยากในการบริหารจัดการและที่สำคัญขาดการนำวิทยาการด้านการโลจิสติกส์ไปใช้เป็นอย่างมาก ทำให้ประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของภาคการเกษตร ภาคการผลิตหรือภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรมักประสบปัญหา อาทิ เรื่องคุณภาพ การเคลื่อนย้าย เวลาในการเก็บเกี่ยว หรือการส่งมอบสินค้าซึ่งทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้ โดยมีข้อจำกัดสำคัญ โดยเฉพาะในประเด็นที่ทำให้ระบบโลจิสติกส์ของพืชผลทางการเกษตรมีความยุ่งยากกว่าสินค้าประเภทอื่นๆ คือ ธรรมชาติของผลผลิตทางการเกษตรส่วนมากจะเป็นผลผลิตที่ออกเป็นฤดูกาลพร้อมๆ กันเป็นจำนวนมาก ทำให้อุปทานล้นตลาด ขณะที่ตลาดที่มารองรับก็ไม่เพียงพอ และเนื่องจากธรรมชาติของผลผลิตทางการเกษตรด้วยเช่นกัน ที่สินค้าเกษตรเกือบทั้งหมดเป็นสินค้าที่เป็นของสด เน่าเสียได้ง่าย มีอายุสั้น ข้อจำกัดในข้อนี้ถือว่าเป็นข้อจำกัดทางกายภาพของตัว

สินค้าเองที่จำเป็นต้องอาศัยหรือพึ่งพาระบบโลจิสติกส์ที่มีคุณภาพสูง เพราะผลผลิตได้รับการควบคุมอุณหภูมิที่เหมาะสมให้ได้ในแต่ละช่วงของการเคลื่อนย้าย จัดเก็บ รวบรวม และกระจาย (พงษ์ชัย อธิคมรัตนกุล, 2551)

บริษัทเชียงใหม่ธนาธร จำกัดเป็นองค์กรที่ผลิตและจำหน่ายส้มทั้งในและต่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ ของประเทศไทยซึ่งเริ่มกิจการ ตั้งแต่ พ.ศ.2519 โดยคุณบรรพต จิระวัฒนกุล มีการบริหารจัดการสวนส้มทั้งหมด 10 สวน ตั้งอยู่ที่อำเภอฝาง และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ทั้งหมด 7,000 ไร่ ได้ทำกิจกรรมการปลูกส้ม ผลิตและเก็บผลผลิตจำหน่ายในประเทศ ส่วนต่างประเทศมีการจัดส่งออกผลส้มสดไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน แคนาดา ฮองกง อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นผลดีต่อบริษัทในการขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศ โดย พ.ศ. 2553 (ม.ค. - ธ.ค.) บริษัทเชียงใหม่ธนาธร จำกัดส่งออกผลไม้ประเภทส้มในปริมาณ 525 ตัน มูลค่า 15.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.06 ของการส่งออกส้มทั้งหมดของประเทศไทยในปีนั้น

ในกลุ่มประเทศที่ประเทศไทยส่งผลส้มสดไปขายนั้น สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นหนึ่งในประเทศที่ประเทศไทยได้มีการส่งออกผลส้มสด ซึ่งสาธารณรัฐประชาชนจีนมีแนวโน้มที่จะเป็นตลาดใหญ่ที่สุดและเป็นตลาดที่ขยายตัวเร็วที่สุดอย่างต่อเนื่องของการส่งออกผลส้มสดของบริษัท เนื่องจากปัจจัยสนับสนุนต่างๆ อาทิ การขยายตัวของเศรษฐกิจสาธารณรัฐประชาชนจีนในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วต่างเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยอันเนื่องมาจากวิกฤติเศรษฐกิจการเงินของโลก ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2008 ประกอบกับขนาดของเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับที่สองของโลกและทุนสำรองเงินตราระหว่างประเทศที่สาธารณรัฐประชาชนจีนถืออยู่ 2.13 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ มากเป็นอันดับที่ 1 ของโลก รวมทั้งประชากรสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีจำนวนถึงกว่า 1,300 ล้านคน ในปี 2010 เศรษฐกิจสาธารณรัฐประชาชนจีนมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 9.0 ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวที่สูงที่สุดของโลก (สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายพาณิชย์, 2553)

ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาระบบโลจิสติกส์ของบริษัทเชียงใหม่ธนาธร จำกัด เพื่อการส่งออกผลส้มสดสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อแนวทางการดำเนินงานและนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้แก่บริษัทเชียงใหม่ธนาธร จำกัด ซึ่งผลการศึกษานี้นอกจากจะเป็นประโยชน์โดยตรงแก่บริษัทเชียงใหม่ธนาธร จำกัด โดยตรงแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการรายอื่นๆ ที่ดำเนินธุรกิจในลักษณะเดียวกันอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการ โลจิสติกส์ของบริษัทเชียงใหม่ธนาธร จำกัด เพื่อการส่งออกผล สัมสดสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน
2. เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาระบบ โลจิสติกส์ให้แก่บริษัทเชียงใหม่ ธนาธร จำกัด

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระบบการจัดการ โลจิสติกส์ของบริษัทเชียงใหม่ธนาธร จำกัด เพื่อการส่งออก ผลสัมสดสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน
2. ทำให้ได้ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคของระบบ โลจิสติกส์ให้แก่บริษัทเชียงใหม่ธนาธร จำกัด

1.4 นิยามศัพท์

โลจิสติกส์ (Logistics) หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์และ บริการ รวมถึงการจัดหาวัตถุดิบ การขนส่งเข้าวัตถุดิบ การจัดการสินค้าคงคลังวัตถุดิบ การ ประมวลผลคำสั่งซื้อ การจัดการสินค้าคงคลัง คลังสินค้า การเคลื่อนย้าย การบรรจุหีบห่อ การขนส่ง สินค้าขาออก และกิจกรรมการจัดส่งผลิตภัณฑ์ได้มีการส่งมอบไปถึงแหล่งที่มีความต้องการ

ผลสัมสด หมายถึง ผลสัมสดที่ผ่านกระบวนการการผลิต ทำความสะอาด ซึ่งเป็นผลสัมสด ที่ Wax เรียบร้อยแล้ว แพกไว้เพื่อรอการบรรจุหีบห่อ และถูกส่งขายยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

บริษัทเชียงใหม่ธนาธร จำกัด หมายถึง บริษัทขนาดกลางที่ดำเนินธุรกิจผลิตและส่งออกผล สัมสด ที่ตั้ง 98 หมู่ 17 ถนน โชนนา ตำบลแม่สุน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ 50110